

Научно-истраживачки рад на Географском факултету у Београду

Географски факултет у Београду у оквиру своје делатности, осим образовања, интензивно развија и научно-истраживачки рад као основну поставку развоја и осавремењивања високошколске наставе. У оквиру научно-истраживачке делатности, Факултет обавља и развија научни рад самостално или у сарадњи са другим научним институцијама на националном и међународном нивоу, и то у области фундаменталних и примењених истраживања, израде пројеката, просторних планова, студија и елабората. Садржај и резултати научних истраживања и стручних активности усклађени су са сврхом и циљевима акредитације високошколске установе, при чему се стечена знања и добијени резултати укључују у наставни процес. Факултет подстиче наставно особље да се активно бави научно-истраживачким радом и да објављује постигнуте резултате, тако што обезбеђује, иновира и одржава научно-истраживачку опрему у лабораторијама, остварује међународну сарадњу, развија информациони систем, издаје научне књиге, монографије и публикације и организује међународне и домаће научне скупове.

Карактеристика научно-истраживачког рада на Географском факултету је отвореност и повезивање у решавању многих проблема, при чему су кадрови Факултета истраживачи и сарадници у многим пројектима и на бројним научним задацима. Програм научно-истраживачког рада на Географском факултету Универзитета у Београду обухвата фундаментална и примењена истраживања из области географије, просторног планирања, демографије, геопросторних основа животне средине и туризмологије. У будућности, Факултет ће подстицати рад на научноистраживачким пројектима од значаја за укључивање Србије у савремене интеграционе и научне токове у Европи и свету и развијати сарадњу са сродним научним установама у нашој земљи и иностранству путем потписивања уговора о сарадњи на реализацији научно-истраживачких пројеката од заједничког интереса.

О досадашњем научно-истраживачком раду на Географском факултету у Београду најбоље говори податак да је током протеклих 120 година реализован велики број међународних и националних пројеката финансираних од стране државних институција и привреде. Осим у изради пројеката, Факултет је био носилац или учествовао у реализацији Просторних планова различите намене, бројних Студија и елабората. У тексту који следи, дат је целовит преглед пројеката, просторних планова и студија на којима је Факултет учествовао од 1975. до 2012. године.

1. Реке СР Србије. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1975-1977)
2. Основна спелеолошка карта Србије 1:100000. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1978-1985)
3. Географија СР Србије. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1981-1984)

4. Географске промене у СР Србији. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1984-1989)
5. Регионално-географске особености и проблеми регионалног развоја Србије. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1986-1990)
6. Географске последице природних непогода у Србији. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1986-1990)
7. Географске појаве и процеси у Србији. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1991-1995)
8. Проблеми пограничних регија. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1993-1996)
9. Катастар извора загађења ваздуха Панчева. Наручилац: Савезно министарство за заштиту животне средине, (1994)
10. Основе заштите, уређења и унапређења пољопривредног земљишта Србије. Наручилац: Фонд за пољопривредно земљиште Србије, 1995.
11. *Демографски процеси у Рашкој регији (1995–2000)*
12. Физичко-географски процеси у Карпатско-балканским планинама Србије. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1995-2000)
13. Просторни план Републике Србије. Наручилац: Министарство науке Републике Србије (1996)
14. Енциклопедија насеља Србије. Носилац: Географски факултет у Београду (1997-2000)
15. Географске основе развоја Србије. Наручилац: Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије (2000-2005)
16. Атлас животне средине Југославије. Наручилац: Савезно министарство науке и технолошког развоја (2000)
17. Стратегија просторног уређења Бање Селтерс. Географски факултет Универзитета у Београду, Наручилац: Скупштина Града Београда, 2001
18. Стратегија просторног развоја општине Косјерић. Наручилац: СО Косјерић, (2004)
19. Просторни план општине Смедерево. Наручилац: Дирекција за урбанизам Смедерево, (2003/04)
20. PLANET CENSE – Working Team on North-South Corridors, EU Commission (2004)
21. TEMPUS пројекат JEP -19106 - Landscape Education for a New Neighbourhood of Europe (2004 – 2008).
22. Challenges of Urban Governance: Planning Efforts, Cooperation and Participation. Austrian Science and Research Liaison Office (ASO), number 1-38-2005, (2005-2006).
23. UN HABITAT-SIRP PROJEKT (2005-2008)
24. SPA-CE.net (Мрежа научних институција из просторног планирања на подручју Централне и Југо-Источне Европе, 2006)
25. Акциони план заштите животне средине за изградњу Прве фазе унутрашњег магистралног полупрстена УМП-а. Наручилац: Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Града Београда (2007)
26. Стратегија просторног развоја општине Гроцка. Наручилац: Скупштина општине Гроцка и Министарство капиталних инвестиција РС (2008)

27. Студијско-аналитичке основе Стратегије просторног развоја Републике Србије. Наручилац: Министарство животне средине и просторног планирања, Републичка агенција за просторно планирање, 2009
28. Интензитет механичке и хемијске ерозије и акумулације у Источној Србији. Наручилац: Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије (2006-2010).
29. Природни, демографски и привредни потенцијали ревитализације села Србије. Наручилац: Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије (2006–2010)
30. Геосистемске основе просторно-функционалне организације Републике Србије. Наручилац: Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије. (2006-2010)
31. The Role of Strategic Planning, EU Comparative Data and GIS for Spatial Development of Central European Cities: the Case of Ljubljana and Belgrade, 2010.
32. Проблеми развика становништва у пограничним крајевима – искуства Србије и Словеније (Population Development Issues in Border Regions – Experiences of Serbia and Slovenia. Билатерални пројекат (Србија, Словенија), (2010-2012)
33. Просторни план Републике Србије. Наручилац: Републичка агенција за просторно планирање (2010)
34. План детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветрогенераторско поље "Чибук" у Мраморку, општина Ковин. Наручилац: предузеће "Ветроелектране Балкана" (2010)
35. Локални план управљања отпадом Града Београда 2011-2020. Наручилац: Град Београд – Градска управа града Београда, Секретаријат за заштиту животне средине, (2011)
36. Просторни план општине Неготин. Наручилац: Скупштина општине Неготна, 2011.
37. Просторни план градске општине Гроцка. Наручилац: Урбанистички завод Београда, 2012.
38. Просторни план градске општине Сопот. Наручилац: Урбанистички завод Београда,, 2012.
39. Регионални просторни план за подручје Подунавског и Браничевског управног округа. Наручилац: Министарство животне средине и просторног планирања, Републичка агенција за просторно планирање, 2012.
40. Просторни план подручја посебне намене природног добра Бељаница-Кучај. Наручилац: Републичка агенција за просторно планирање, 2012.
41. Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа. Наручилац: Републичка агенција за просторно планирање, Влада Републике Србије, 2013.
42. Регионални просторни план за подручје Подунавског и Браничевског управног округа. Наручилац: Републичка агенција за просторно планирање, Влада Републике Србије, 2013
43. Interregional cooperation on elaboration of concept for spatial planning of the Danube Region – Danube region + (DONAUREGIONEN+), 2011-2012.

44. Развојни програми ревитализације села Србије. Наручилац: Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије (2011–2015)
45. Проблеми и тенденције развоја геопросторних система Републике Србије. Наручилац: Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије. (2011-2014)
46. ERASMUS Intensive Programme "Permaculture Design Course – ASPERN Seestadt", 2012.
47. Рецентно стање, интензитет и последице деградације обала Колубаре на територији општине Обреновац. Наручилац: Град Београд – Градска управа града Београда, Секретаријат за заштиту животне средине, (2012-2014).
48. План детаљне регулације инфраструктурног комплекса за ветропарк "Никине воде" у Плавни, општина Неготин. Наручилац: Предузеће "ВАТ Енергија" Нови Сад (2013)
49. Више Стратешких процена утицаја на животну средину за просторне и урбанистичке планове
50. Више студија Процена утицаја на животну средину за појединачне објекте и пројекте

У извођењу наставе и у научно-истраживачком раду Факултет сарађује са многим научним институтима, сродним факултетима и другим установама: Географским институтом "Јован Цвијић" САНУ у Београду, Војногеографским институтом, Институтом за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС), Југословенским институтом за урбанизам и становање (ЈУГИНУС), Републичким заводом за статистику Србије у Београду, Геокартом у Београду, ЈКП Градско зеленило Београд и др. На пољу наставе традиционална је сарадња са факултетима Универзитета у Београду (Архитектонским, Биолошким, Шумарским, Правним, Медицинским, Пољопривредним, Саобраћајним и др., али и природно-математичким факултетима у Новом Саду, Приштини (са привременим седиштем у Косовској Митровици), Нишу, Бањалуци и Источном Сарајеву.

Географски факултет Универзитета у Београду организовао је самостално, или у сарадњи са другим институцијама, бројне **међународне и домаће скупове, конференције, конгресе и симпозијуме.**

1. *Први скуп југословенских географа*, Београд, пролеће 1927. године
2. *100 година од рођења Јована Цвијића*. Београд, 12.-16. Октобар, 1965.
3. *Животна средина и човек*, Београд, 1973.
4. *Географија и туристичка пракса*. Буковичка бања, 28.-29. Октобар 1973.
5. *Проблеми развитака наших планина и планинских села*, Београд, 1974.
6. *X Конгрес географа Југославије*. Београд, 15-20. Септембар 1976.
7. *Развитак и примена географске науке у Србији за протеклих девет деценија*. 10. и 11. Октобар 1984, Београд
8. *Географски проблеми пограничних регија наше земље*. Врање, 1987
9. *Четврти скуп геоморфолога Југославије*. Пирот, 20-23. Јун 1989.

10. *Географски проблеми пограничних крајева Србије*. Неготин, 1990
11. *Географски проблеми пограничних крајева Србије*. Зајечар, 1992
12. *Савремени проблеми наставе географије*, Херцег Нови, 4. и 5. фебруар 1993.
13. *Географски проблеми пограничних крајева Србије*. Београд, 1994
14. *Теријско-методолошки проблеми наставе географије*. Херцег Нови, мај 1996.
15. *ГИС – стање и перспективе*. Београд, 14-15. Март 1996. (први југословенски скуп о ГИС технологијама)
16. *Друштвено-географски процеси у СР Југославији и њихова наставна актуелизација*. Херцег Нови, 1999.
17. *Планска и нормативна заштита простора и животне средине*, Суботица-Палић, новембар 2001. године.
18. *XIV Конгрес географа Југославије*. Београд, 20-24. Септембар 2001.
19. *Савремене тенденције у картографији* (Modern tendencies in cartography), Београд, октобар 2001.
20. *Проблеми ревитализације пограничних крајева Југославије и Републике Српске*, Београд, 2002.
21. *Београд и његов регион (Belgrade and its Region)*. Обреновац, 2003. године.
22. *Децентрализација, локална самоуправа и просторно планирање*. Београд, 31.10-2.11., 2002. године (семинар)
23. *Планска и нормативна заштита простора и животне средине*, Суботица-Палић, 16-18. октобар 2003. године.
24. *Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља*, Златибор, мај 2004. године.
25. *Планска и нормативна заштита простора и животне средине*, Суботица-Палић, април 2005. године.
26. *Србија и савремени процеси у Европи и свету. (Serbia and modern processes in Europe and the world)*, Тара, 26. и 27. мај, 2005.
27. *Први конгрес српских географа*. Сокобања, 19.-22 септембар 2006.
28. *Планска и нормативна заштита простора и животне средине*, Суботица-Палић, април 2007. године.
29. *Србија и Република Српска у регионалним и глобалним процесима (Serbia and the Republic of Srpska in regional and global processes)*, Бања Лука, 2007.
30. *Планска и нормативна заштита простора и животне средине*, Суботица-Палић, април 2009. године.
31. *Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља*, Ивањица, мај 2010. године.
32. *Geographical Research and Cross-Border Cooperation within the Lower Basin of the Danube*, Craiova, September 23-26, Romania, 2010.
33. *Територијални аспекти развоја Србије и суседних земаља (The international scientific meeting / Territorial aspects of development of Serbia and neighbouring countries)*. Дивчибуре, 29-30. Октобар 2010.
34. *Планска и нормативна заштита простора и животне средине*, Суботица-Палић, април 2011. године.
35. *Трећи конгрес српских географа*. Бања Лука, 12.-13 октобар 2011.

36. *Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља*, Златибор, март 2012. године.
37. *Geographical Research and Cross-Border Cooperation within the Lower Basin of the Danube*, Eger, September 20-23, Hungary, 2012.
38. *Проблеми и изазови савремене географске науке и наставе. (Problems and challenges of contemporary geographic science and teaching)*, Брзеће, Копаоник, децембар 2012.
39. *Проблеми и пракса развоја туризмологије – поводом 50 година туризмологије у Србији*. 30.11.-01.12., Београд, 2012.
40. *Планска и нормативна заштита простора и животне средине*, Суботица-Палић, април 2013. године.

Информационе технологије постале су саставни део свих радних процеса на факултету, а с обзиром на комплексност научно-истраживачког рада и начина извођења наставе информационо-телекомуникациона инфраструктура факултета постала је једна од најкомплекснијих на Београдском универзитету. Почетком 1997. године на факултету се реализује једна од првих интернет/интранет веб апликација са могућношћу дистрибуције векторских мапа путем интернета коришћењем веб претраживача (web browsera). Слободно се може рећи да је ово била једна од првих апликација овакве врсте у Србији.

Средином 2000.године Географски факултет као донацију од ЈП "ПТТ Србије" добија савремену рачунарску учионицу са тридесет рачунара чиме су створени технички услови да се рачунарска лабораторија значајно ангажује на пољу Географских информационих система (ГИС-а). Лабораторија пружа подршку научноистраживачком раду који има потребу за ГИС-ом али такође почиње да учествује у наставном процесу. У лабораторији се реализује настава информатике и ГИС-а за студенте основних, мастер и докторских студија Географског факултета.

Факултет је у сарадњи са Скупштином Града Београда организовао велики број различитих курсева за градску управу и јавна предузећа чији је оснивач Град Београд. Палета ових курсева је била веома широка и кретала се од основних курсева за коришћење рачунара до напредних курсева за коришћење ГИС технологије.

Препознајући у Географском факултету озбиљног партнера, са великим научним и образовним капацитетом, велике светске софтверске компаније попут Microsoft-а, Oracle-а и Intergraph-а успостављају сарадњу и као донирају веома вредан софтвер факултету. Уз помоћ ових донација Факултет добија могућност да студенте упознаје са најновијим светским трендовима у софтверској индустрији. Поред тога кроз организацију специјализованих курсева за базе података по методологији компаније Oracle студенти се припремају за добијање светски признатих индустријских сертификата у области информационих технологија. Све ово квалификовало је рачунарску лабораторију да узме учешће у значајним ГИС пројектима попут "Успостављања ГИС Службе Београдског водовода" или Формирања ГИС базе података која ће бити коришћена за управљање системом јавног градског превоза у Београду.

Пратећи модерне трендове, Факултет се већ неколико година бави даљинском детекцијом, анализом сателитских снимака као и налажењем нових примена за LIDAR технологију у географији, просторном планирању и животној средини.

Међународна сарадња

Географски факултет има развијену сарадњу са многобројним универзитетима у земљи и иностранству, као и са различитим институцијама које су упућене на коришћење резултата наших истраживања и њихову примену у пракси. Иако је сарадња на интернационалном нивоу успостављена од тренутка одбране докторске дисертације Јована Цвијића у Бечу и постојала од самог оснивања Географског завода у Београду, нарочито је интензивирана у новије време, а базира се на учешћу у међународним пројектима, заједничким научним истраживањима, партнерству кроз академске мреже, мобилности студената и наставника, те учешћу наших наставника као гостујућих професора на домаћим и страним универзитетима, одржавању предавања по позиву наших наставника на универзитетима у земљи и иностранству. У нешто мањем обиму, сручњаци из европских земаља су боравили на нашем факултету, где су по правилу одржавали предавања за наставнике и студенте.

Интензитет ове сарадње у прошлости у великој мери је зависио од тренутних друштвено-политичких прилика. Као резултат бројних активности, можемо да констатујемо да се у последњој деценији међународна сарадња интензивирала и да данас Географски факултет Универзитета у Београду има потписане уговоре о сарадњи и развијену сарадњу са многобројним универзитетима у земљи и иностранству:

1. Протокол о сарадњи са Француским институтом за урбанизам, Урбанизам Париз 8, 2002-2006.
2. Протокол о сарадњи са ПМФ-ом у Бања Луци – потписан 1997. године
3. Протокол о сарадњи са Универзитетом у Трсту, 1998. године
4. Протокол о сарадњи са Универзитетом у Атини, 1998. године
5. Протокол о сарадњи са DATAR-ОМ – потписан за период 2002-2006.
6. Хидрографски институт Ратне морнарице, Лепетане – Кумбор – потписан 2003. године
7. Архитектонски факултет, Словачки Универзитет за технологију – потписан 2004. године
8. Протокол о сарадњи са TUW, Vienna - потписан 2005. године
9. Уговор о међународној сарадњи у области универзитетске наставе и научноистраживачког рада са Универзитетом у Источном Сарајеву - потисан 5.11.2008. године
10. Уговор о сарадњи са Факултетом за геологију и географију, Универзитет "Ст. Климент Охридски", Софија (Бугарска) – потисан 9.02.2009. године
11. Уговор о сарадњи са Институтом за географију Универзитета у Бамбергу (Немачка) - потисан 19.06.2009. године

12. Уговор о сарадњи са ПМФ Институт за географију Универзитета "Св. Кирил и Методиј", Скопље (Република Македонија) - 28.10.2009. године.
13. Уговор о научној сарадњи са Географским факултетом МГУ, Москва (Русија) – потписан 08.12.2009. године.
14. Уговор о пословно-техничкој сарадњи са Техничким универзитетом (ВОКУ) из Беча (Аустрија) - потписан 19.12.2010.
15. Уговор о билатералној сарадњи са Одсеком за друштвену географију Факултета друштвених наука из Копра - потписан децембра 2010.
16. Уговор о сарадњи са Националним удружењем општина у Републици Бугарској, Софија - потписан 14.03.2011.
17. Уговор о билатералној сарадњи са Универзитетом из Љубљане 2008-2010.
18. Уговор о сарадњи са Асоцијацијом европских школа планирања, AESOP, потписан 2001. године
19. Уговор са Филозофским факултетом Универзитета из Љубљане о објављивању монографије међународног значаја "Challenges of spatial development of Ljubljana and Belgrade".
20. Споразум о сарадњи са ПМФ Универзитета у Бањалуци - потписан 21.10.2011. године
21. Уговор о сарадњи са Универзитетом у Крајови - Факултет друштвених наука, департман за географију (Румунија) - потписан 7.3.2013. године